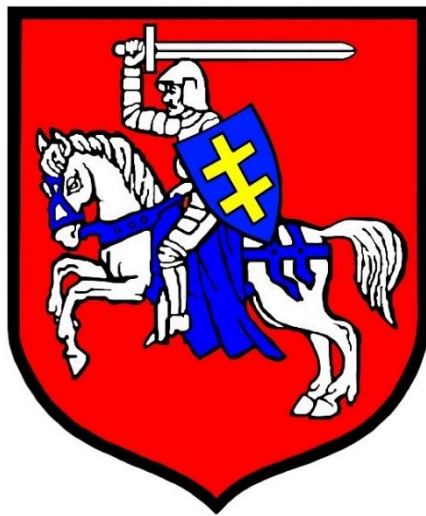

Prognoza oddziaływania na środowisko

zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk

21.07.2023

Zespół autorski:	mgr inż. Patrycja Kosyło – kierownik zespołu	 mgr inż. Patrycja Kosyło
	mgr inż. Joanna Jamróz	

Spis treści

1. Wstęp	7
1.1. Podstawa formalno-prawna	7
2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, a także powiązania z innymi dokumentami	7
3. Informacje o powiązaniach z innymi dokumentami, głównych celach projektu planu oraz jego zawartości.....	9
3.1. Powiązania z innymi dokumentami.....	9
3.2. Główne cele sporządzenia planu miejscowego	13
3.3. Zawartość projektowanego dokumentu.....	13
4. Metodyka zastosowana przy sporządzaniu opracowania	15
5. Propozycje, dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	16
6. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.....	16
7. Charakterystyka i stan środowiska przyrodniczego obszaru objętego opracowaniem	17
7.1. Geologia i geomorfologia.....	17
7.1.1. Warunki budowlane.....	18
7.2. Surowce mineralne	19
7.3. Użytkowanie gruntów	19
7.4. Gleby	19
7.5. Warunki hydrologiczne	20
7.5.1. Wody powierzchniowe.....	20
7.5.2. Wody podziemne.....	21
7.6. Klimat i powietrze	22
7.7. Walory krajobrazowe	23
7.8. Różnorodność biologiczna	24
7.8.1. Szata roślinna	24
7.8.2. Fauna	25
7.9. Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem	25
7.9.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione	25
7.9.2. Korytarze ekologiczne.....	26
7.9.3. Przyrodniczy System Miasta	27
8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	28

8.1. Gospodarka wodno-kanalizacyjna.....	28
8.2. Zagrożenie powodziowe.....	28
8.3. Zanieczyszczenie powietrza	28
8.4. Zagrożenie osuwiskowe	29
8.5. Hałas.....	29
8.6. Gospodarka odpadami	29
8.7. Zagrożenia dla form ochrony przyrody	29
8.8. Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych	30
9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	30
10. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	30
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	34
12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.....	34
13. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	35
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	35
Dokumenty i materiały źródłowe	37
Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	37
Spis rycin.....	39
Spis tabel	39

1. Wstęp

1.1. Podstawa formalno-prawna

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk, sporządzonego zgodnie z Uchwałą Nr XVI/103/2021 Rady Miasta Brańsk z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk.

Podstawę prawną niniejszej prognozy stanowią:

- 1) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r., poz. 977 t.j.);
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 t.j. ze zm.);
- 3) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 t.j. ze zm.).

Prezentowane opracowanie, w myśl art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowi integralną część procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie jest zgodny ze stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bielsku Podlaskim. Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, a także powiązania z innymi dokumentami

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce, między innymi poprzez wprowadzenie odpowiednich aktów prawnych w tym ustaw i rozporządzeń.

W projektowanej zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przy ocenie oddziaływania na środowisko, uwzględniono cele zawarte w dokumentach o znaczeniu lokalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności dotyczące:

- działań na rzecz zapewnienia realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, przystosowania do zmian klimatu, ochrony różnorodności biologicznej, zawarte w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, transponującej cele z dokumentów międzynarodowych do prawa polskiego – zmiana planu nie ma negatywnego wpływu na:

- zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez przeznaczenie na cele budowlane obszarów o przeciętnych walorach przyrodniczych i stosowaniu rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska;
- przystosowanie do zmian klimatycznych poprzez wykluczenie zabudowy z narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
- ochronę bioróżnorodności poprzez zachowanie naturalnej obudowy wzdłuż cieków, ochronę terenów leśnych i zadrzewionych, podtrzymanie stref ekotonowych;
- zapewnienia zrównoważonego i harmonijnego rozwoju województwa poprzez ochronę wód podziemnych i powierzchniowych; przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych; przeciwdziałania wkraczaniu zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowej na tereny leśne i łąkowe; przestrzegania zasady minimalizowania kolizji i konfliktów przestrzennych, polegającej na wyborze rozwiązań neutralnych przyrodniczo, a w przypadku ich braku rozwiązań najmniej kolizyjnych; wzbogacania i racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi, uwzględniając potrzeby przyszłych pokoleń; utrzymania walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu; wzmocnienia stabilności środowiska przyrodniczego – zgodnie z wytycznymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego – zmiana mpzp nie wpływa negatywnie na ww. zasady;
- utrzymania norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych - ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – zmiana mpzp nie wpływa negatywnie na jakość gleb;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych - ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Ramowa Dyrektywa Wodna, Program wodno-środowiskowy kraju, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – zmiana mpzp nie wpływa negatywnie ochronę wód podziemnych i powierzchniowych;
- utrzymania norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz odpowiednie rozporządzenia do niej;
- ochrony korytarzy ekologicznych, siedlisk przyrodniczych, różnorodności biologicznej – Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej, która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro), Dyrektywa Siedliskowa oraz Dyrektywa Ptasia – zmiana mpzp nie ingeruje w najcenniejsze obszary przyrodnicze.

Ustalenia zmiany planu umożliwiają prowadzenie polityki przestrzennej miasta z uwzględnieniem działań i celów wyznaczonych w dokumentach strategicznych, w zakresie ochrony środowiska i planowania przestrzennego.

3. Informacje o powiązaniach z innymi dokumentami, głównych celach projektu planu oraz jego zawartości

3.1. Powiązania z innymi dokumentami

Do najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym, z którymi powiązany jest miejscowy plan wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zaliczono:

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach, w okresie do roku 2020, z perspektywą do roku 2030: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach NATURA 2000, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. Wyróżniono w nim 6 celów, których realizacja ma być jednocześnie realizacją celu głównego strategii jakim jest *zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu*. W ramach celów szczegółowych określono konkretne kierunki działań, mające pomóc w ich osiągnięciu. Niektóre z nich są realizowane w ramach miejscowego planu, zmiana będąca przedmiotem opracowania nie wpływa na nie negatywnie.

Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej obejmuje cele szczegółowe, które mają realizować następujące kierunki:

- *zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,*
- *likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,*
- *ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,*
- *przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,*
- *zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,*
- *wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,*
- *gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,*
- *zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,*
- *wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),*
- *przeciwdziałanie zmianom klimatu,*
- *adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,*
- *edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,*
- *usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.*

Dokument kładzie szczególny nacisk na działania zmierzające do poprawy jakości powietrza przez ograniczanie niskiej emisji. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wprowadza zapisy w zakresie zaopatrzenia w ciepło ustalające ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem źródeł ciepła ograniczających emisję zanieczyszczeń co pozwala na realizację celów polityki ekologicznej państwa. Zmiana będąca przedmiotem opracowania nie stoi na przeszkodzie w jej wykonywaniu.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. Sejmiku Województwa Podlaskiego. Dokument wskazuje kilka zagadnień bezpośrednio dotyczących obszaru miasta Brańsk.

Przed wszystkim miasto należy do **wiejskich obszarów funkcjonalnych**, dla których w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin należy uwzględnić m.in. ochronę oraz poprawę jakości i struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej, organizację struktury osadniczej obszarów wiejskich oraz poprawę i rozwój zagospodarowania małych miast, infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej wraz z poprawą struktury i jakości przestrzeni produkcyjnej. Wspierane powinny być także: rozwój i modernizacja przemysłu rolno-spożywczego oraz poprawa warunków życia w małych miastach.

Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinna polegać m.in. na zaniechaniu przeznaczenia na cele nierolnicze terenów o uregulowanych stosunkach wodnych, ograniczaniu do niezbędnego minimum przeznaczania na cele nierolnicze gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej, strategicznych dla produkcji żywności, ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze zwartych kompleksów gruntów z przewagą III i IV klasy bonitacyjnej oraz zatorfiń i zabagnień stanowiących elementy lokalnej sieci ekologicznej, a także zakazy likwidacji zalesień i zadrzewień śródpolnych. Poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej ma sprzyjać między innymi: dostosowywanie programu rozwoju małej retencji w województwie do potrzeb przeciwdziałania deficytom wody w obszarach rolniczych i zjawiskom powodziowym, wzbogacania walorów sieci ekologicznej oraz wypoczynku i turystyki, z priorytetem inwestycyjnym zbiorników zabezpieczających równocześnie możliwie największą ilość tych potrzeb.

Miasto Brańsk znajduje się również w **obszarze przygranicznym**, cechującym się m.in.: niekorzystną sytuacją społeczno-gospodarczą, zaburzoną strukturą demograficzną, niskim poziomem urbanizacji i słabością małych ośrodków miejskich.

Miasto mieści się także w **obszarze deficytu wód podziemnych**, dlatego wskazana jest racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód, w tym zapobieganie występowaniu deficytów wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego; ochrona w studiach gmin zasobów wód podziemnych oraz rozpoznanych i eksploatowanych wód mineralnych. Ponadto obszary deficytu wód podziemnych wymagają wyłączenia z możliwości lokalizacji użytkowników o dużym zapotrzebowaniu wody i zrzucie ścieków, a także powinno zaniechać się wyznaczania terenów wodochłonnej zabudowy przemysłowej lub terenów eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych o dużym zasięgu odwadniania terenów.

Plan wskazuje zasady tworzenia **struktury funkcjonalnej sieci osadniczej** obszarów wiejskich, które określają organizację funkcjonalną sieci osadniczej obszarów wiejskich województwa w podziale na: jednostki gminne miejskie, wiejskie i wsie, z rozwojową infrastrukturą funkcji ponadlokalnych (ponadstandardowych) oraz pozostałe wsie. Miasto Brańsk jako jednostkę skupiającą funkcje administracyjne gminy wiejskiej, zakwalifikowano do małych miast i wsi pozostałych z infrastrukturą standardowych funkcji publicznych oraz funkcjami mieszkalnictwa i gospodarczymi,

w których, w wyniku działań inwestycyjnych wykorzystujących walory położenia oraz korzystne uwarunkowania środowiskowe (np. zbiorniki retencyjne), istnieją warunki do rozwoju funkcji rekreacji i obsługi turystyki o znaczeniu ponadlokalnym. Dla miasta Brańsk ważne są również zapisy dotyczące zwiększenia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej zabytkowych zespołów urbanistycznych i przestrzeni publicznych oraz uaktywnienia mniej odwiedzanych, a atrakcyjnych turystycznie i rekreacyjnie obszarów województwa (w szczególności Doliny Nurca). Brańsk wyróżniony został w Planie jako: miasto pełniące ważną funkcję o ponadlokalnym zasięgu oddziaływania pod względem opieki społecznej, obszar koncentracji obiektów archeologicznych, jedno z najlepiej skanalizowanych miast w województwie, obszar (jedynie na południu – w rejonie doliny Nurca) szczególnego zagrożenia powodzią, dla którego mapy zagrożenia powodziowego zostaną opracowane przez Dyrektora RZGW w Warszawie w następnych cyklach planistycznych.

W zakresie środowiska przyrodniczego, PZPWP wyznacza cel ogólny na rzecz osiągnięcia i utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, dziedzictwa kulturowego i walorów krajobrazowych oraz racjonalnego jego wykorzystania. W ramach celu ogólnego wskazano następujące kierunki działań:

1. *Ochrona i zagospodarowanie sieci ekologicznej,*
2. *Racjonalne gospodarowanie wodami,*
3. *Gospodarowanie lasami,*
4. *Ochrona powierzchni ziemi,*
5. *Ochrona obszarów złóż kopalin,*
6. *Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem,*
7. *Ochrona środowiska przed hałasem,*
8. *Ochrona oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego.*

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uwzględnia zapisy PZPWP dotyczące ochrony przyrody – zachowuje najcenniejsze obszary tworzące przyrodniczy system gminy chroniący powiązania środowiskowe, a także wskazuje kierunki kształtowania zagospodarowania terenów z wyszczególnieniem ochrony jego elementów. Dostosowano zagospodarowanie przestrzenne do cech naturalnych, predyspozycji, walorów i odporności środowiska na antropopresję i zapewniono spójność oraz ciągłość przestrzeni przyrodniczej. Zmiana planu będąca przedmiotem opracowania nie wpływa negatywnie na ustalenia PZPWP.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 została przyjęta uchwałą Nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 roku stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu.

Strategia zakłada podjęcie działań w ramach trzech głównych celów strategicznych: Dynamiczna gospodarka, Zasobni mieszkańcy oraz Partnerski region. W ramach celów strategicznych wskazano cele operacyjne wraz z głównymi kierunkami interwencji. Cele operacyjne odnoszą się również do środowiska przyrodniczego. Cel strategiczny Dynamiczna gospodarka zawiera cel operacyjny pn. *Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego*, który zakłada wzrost udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii przy czym właścicielami zdecentralizowanych źródeł będą podlascy mieszkańcy i przedsiębiorcy. Do głównych kierunków interwencji należą:

- *Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i energetyki rozproszonej;*
- *Realizacja strategii niskoemisyjnych m.in. w obszarach takich jak: transport publiczny, efektywność energetyczna, jakość powietrza;*

- *Rozwój i wdrażanie w przedsiębiorstwach, instytucjach i gospodarstwach domowych technologii gospodarki obiegu zamkniętego;*
- *Edukacja ekologiczna.*

Ponadto dokument wyznacza cel operacyjny pn. *Przestrzeń wysokiej jakości*, która w tym kontekście oznacza m.in. wysokiej jakości środowisko przyrodnicze i wykorzystywanie jego atutów dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i atrakcyjności zamieszkania z myślą o przyszłych pokoleniach. W ramach celu wyznaczono następujące kierunki działań:

- *Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska i przestrzeni dla gospodarki o obiegu zamkniętym;*
- *Działania związane z zapobieganiem i ograniczaniem skutków zmian klimatu, w tym w zakresie infrastruktury służącej retencjonowaniu wód oraz ochronie przeciwpowodziowej;*
- *Ochrona zasobów kulturowych, przyrodniczych i wartości krajobrazowych;*
- *Wspieranie działań rewitalizacyjnych i związanych z odnową wsi;*

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest spójny z kierunkami działań w zakresie ww. celów operacyjnych. Dokument zakłada rozwój przestrzenny z zachowaniem dbałości o walory przyrodnicze i kulturowe, a zabudowana tkanka miejska pozostaje wyraźnie oddzielona od niezabudowanych terenów rolnych i leśnych. Zmiana planu będąca przedmiotem opracowania nie ma negatywnego wpływu w tym zakresie.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016–2022 został przyjęty przez Zarząd Województwa Podlaskiego uchwałą nr XXXII/280/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 grudnia 2016 r. wraz z załącznikami oraz opracowany został zgodnie z polityką unijnych, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i planistycznych.

Głównym celem opracowania jest wskazanie kierunków rozwoju polityki zarządzania gospodarką odpadami oraz osiągnięcie celów i wymagań założonych w polityce ochrony środowiska, w tym wynikających z prawa Unii Europejskiej.

W planie miejscowym zostały uwzględnione założenia Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego. Wspólnie, dokumenty te przyczynią się do realizacji założeń Krajowego Planu Gospodarki Odpadami. Zmiana planu będąca przedmiotem opracowania nie wpływa na gospodarowanie odpadami w gminie.

Plan Odnowy Miasta Brańsk na lata 2016-2020

Plan Odnowy Miasta Brańsk na lata 2016-2020 został przyjęty na podstawie uchwały nr XIII/61/16 Rady Miasta Brańsk z dnia 26 lutego 2016 r. W dokumencie tym, w oparciu o przeprowadzone analizy, wskazano wizję rozwoju oraz priorytety, dla których wyznaczono poszczególne cele i projekty służące ich realizacji.

Zgodnie z wizją określoną w Planie, rozwój miasta powinien zostać jednocześnie skierowany w dwóch kierunkach, określonych jako priorytety:

- Priorytet I – Poprawa warunków życia oraz integracja mieszkańców, kultywowanie lokalnych tradycji oraz rozwój turystyki.
- Priorytet II – Zrównoważony rozwój rolnictwa oraz wspieranie pozarolniczych działalności mieszkańców.

Głównym celem jest więc poprawa warunków życia mieszkańców miasta realizowana poprzez: rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, kulturalnej i sportowej, a także modernizację

i rozbudowę gospodarstw rolnych, nowe metody upraw i hodowli, wsparcie działalności gospodarczej związanej pośrednio z rolnictwem (agroturystyka) i rozwój w kierunku wytwarzania produktów ekologicznych. Mieszkańcy powinni mieć również możliwość otwierania działalności związanej z usługami czy handlem. W ramach Priorytetu I wskazano cel pn. rozwój infrastruktury technicznej, który zawierał zadania, takie jak remont oczyszczalni ścieków czy budowa studni na terenie miejskiego ujęcia wody.

Dokument opracowano na okres od 2016 do 2020 roku, zatem stracił już swoją aktualność, a wyznaczone zadania były systematycznie realizowane. W przyszłości będzie możliwe wyznaczenie nowych priorytetów i kierunków działania, które będą odpowiadać na nowe potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego.

3.2. Główne cele sporządzenia planu miejscowego

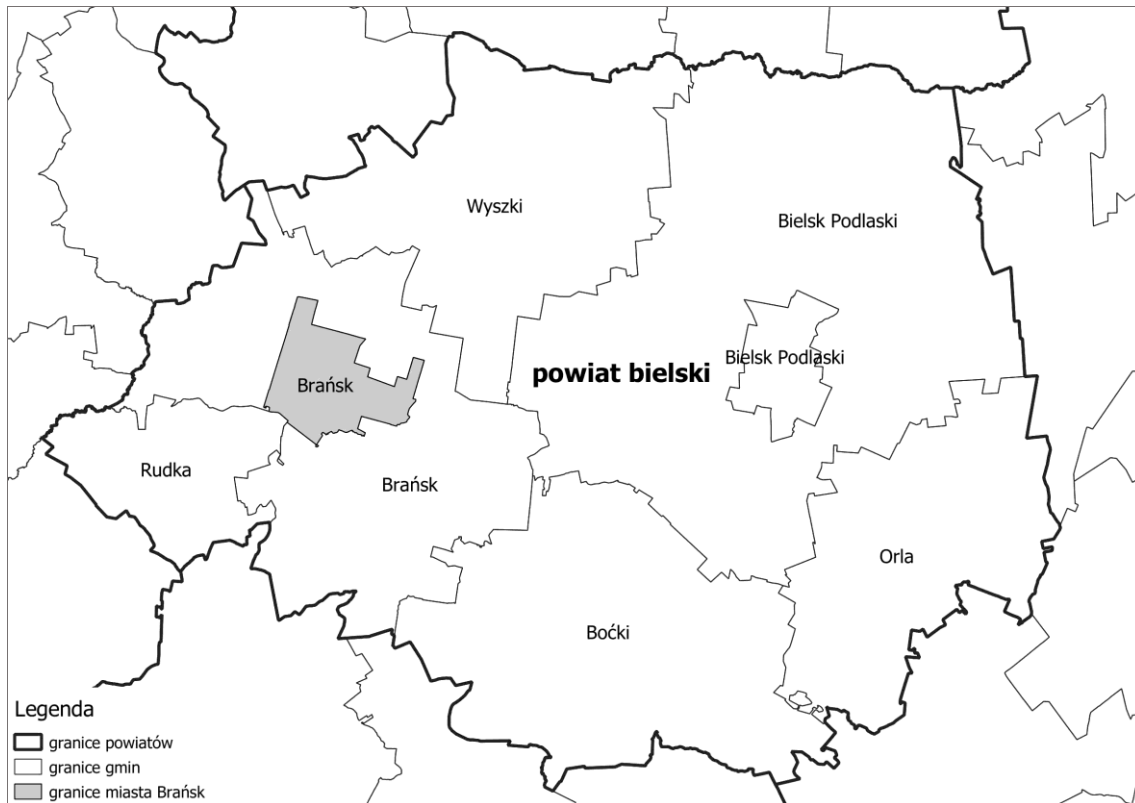
Celem zmiany mpzp jest wprowadzenie zmiany kąta nachylenia dachów budynków w terenach przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego oraz zmiana zapisów obowiązujących w strefie sanitarnej od cmentarza o szerokości 50 m wynikająca z konieczności dostosowania do przepisów odrębnych (Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze).

Przedmiotowa zmiana wynika z wniosków składanych przez inwestorów oraz dotyczy wyłącznie części tekstowej planu miejscowego. Podjęcie uchwały stanowi wyraz woli Rady Miasta Brańsk względem kształtowania przestrzeni i ładu przestrzennego na terenie miasta.

Celem prognozy sporządzonej do zmiany planu miejscowego jest identyfikacja prawdopodobnych oddziaływań na środowisko ustaleń dokumentu, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie działań alternatywnych.

3.3. Zawartość projektowanego dokumentu

Miasto Brańsk położone jest w powiecie bielskim, w południowej części województwa podlaskiego. Obszar graniczy od północy z wsią Zanie, Świrzydy, Poletyły, od wschodu z wsiami Załuskie Kościelne, Bronka, Kalnica, od południa z wsiami Kiersnówek, Popławy oraz Brzeźnica, a od zachodu z wsiami Patoki, Glinnik. (Ryc. 1).

Ryc. 1. Lokalizacja miasta Brańsk

Teren miasta jest wyraźnie podzielony na jego południową część o charakterze miejskim oraz północną, gdzie dominuje krajobraz rolniczy i leśny. Powierzchnia miasta wynosi 32,43 km², co stanowi 2,34% powierzchni powiatu bielskiego. Liczba mieszkańców wynosi 3 541 osób, a gęstość zaludnienia 110 os/km² (GUS, 2022).

W aspekcie przyrodniczym miasto nie wyróżnia się cennymi przyrodniczo obszarami – jego terenów nie objęto żadnymi wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody. Nie występują tu także pomniki przyrody. Najcenniejszym elementem systemu przyrodniczego są tereny wzdłuż doliny rzeki Nurzec na południu oraz zwarte kompleksy leśne na północy miasta.

Zakres zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje wprowadzenie zapisów dotyczących:

- 1) kąta nachylenia dachów budynków w terenach MNUR,
 - 2) zmiany ustaleń dla sanitarnej strefy ochronnej wokół cmentarzy o szerokości 50 m, poprzez dostosowanie zakazów w strefie ochronnej do przepisów odrębnych.
- W uchwale nr XXXI/147/02 Rady Miejskiej w Brańsku z dnia 9 października 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 70, poz. 1407) w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk, § 9 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Wyznacza się strefy ochrony sanitarnej od cmentarzy o zasięgu 50 m, w której obowiązują przepisy odrębne z zakresu zachowania wymogów sanitarnych dla terenów cmentarzy.”
 - W uchwale nr IX/37/07 Rady Miasta Brańsk z dnia 29 sierpnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 213, poz. 2182) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk, w § 11 pkt 5 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) dachy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz z usługami i rzemiosłem - płaskie, dwuspadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°, dachy zabudowy zagrodowej symetryczne dwuspadowe, a także dachy czterospadowe – o nachyleniu połaci dachowej min. 35-45°, również inne, których kształty wywodzą się z tradycji miejscowego budownictwa ludowego i dworkowego, dachy dla zabudowy przemysłowej i usługowo-rzemieślniczej należy dostosować do wymagań technologicznych.”.

- W uchwale nr XVII/119/12 Rady Miasta Brańsk z dnia 30 października 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. poz. 3444) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk, w § 10 pkt 6 lit. h otrzymuje brzmienie:
„h) dachy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz z usługami i rzemiosłem - płaskie, dwuspadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°, dachy zabudowy zagrodowej symetryczne dwuspadowe, a także dachy czterospadowe – o nachyleniu połaci dachowej min. 32-45°, również inne, których kształty wywodzą się z tradycji miejscowego budownictwa ludowego i dworkowego, dachy dla zabudowy przemysłowej i usługowo-rzemieślniczej należy dostosować do wymagań technologicznych.”.
- W uchwale nr XVI/81/16 Rady Miasta Brańsk z dnia 30 czerwca 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. poz. 3147) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk, w § 9 pkt 6 lit. h otrzymuje brzmienie:
„h) dachy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz z usługami i rzemiosłem - płaskie, dwuspadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°, dachy zabudowy zagrodowej symetryczne dwuspadowe, a także dachy czterospadowe – o nachyleniu połaci dachowej min. 32-45°, również inne, których kształty wywodzą się z tradycji miejscowego budownictwa ludowego i dworkowego, dachy dla zabudowy przemysłowej, usługowo-rzemieślniczej oraz gospodarczej należy dostosować do wymagań technologicznych.”.

4. Metodyka zastosowana przy sporządzaniu opracowania

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowych uwarunkowań środowiskowych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości, analizy dostępnych opracowań planistycznych i dokumentów na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także informacji udostępnionych przez instytucje naukowe i państwowe. Uwzględniono zapisy oraz wytyczne zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym dla przedmiotowej jednostki, a także cele najważniejszych dokumentów o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Przy dokonaniu oceny oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu zastosowano metodę opisową, niezbędną do sprecyzowania wyników identyfikacji.

Informacje zawarte w prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości planu miejscowego oraz etapu przyjęcia dokumentu w procesie opracowania projektów dokumentów powiązanych.

W prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przyrodnicze, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Opracowanie zostało podzielone na trzy główne części. Pierwsza zawiera opis podstawy formalno-prawnej, zestawienie metod pracy i analiz skutków ustaleń projektowanego dokumentu, przedstawienie celów, a także omówienie oddziaływania transgranicznego.

W części drugiej scharakteryzowano środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru, przedstawiono wyniki monitoringu środowiska oraz zidentyfikowano główne zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów.

Część trzecia objęła analizę i ocenę oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska. Szczególną uwagę zwrócono na oddziaływanie ustaleń mpzp na istniejące formy ochrony przyrody. Omówiono także skutki środowiskowe ustaleń na wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Przeanalizowano oddziaływanie na walory krajobrazowe. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione powyżej oraz określono ich czas trwania. Ponadto określono rodzaje oddziaływań na zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi, powietrze, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji dokumentu.

Prognoza opracowywana była równocześnie z projektem planu co umożliwiło prowadzenie na bieżąco weryfikacji i dokonywanie zmian ustaleń projektowanego dokumentu, w celu wyeliminowania niekorzystnych oddziaływań na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze.

5. Propozycje, dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków zapisów projektu planu miejscowego będzie odbywała się w ramach monitoringu prowadzonego przez Radę Miasta Brańsk w formie analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzanego przez odpowiednie instytucje. Wyniki będą prezentowane w corocznych raportach publikowanych w formie ogólnodostępnej. Systematyczny monitoring głównych elementów środowiska przyrodniczego tj. powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych pozwoli ocenić tendencje zmian środowiska oraz kierunki jego ochrony.

6. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń planu nie będzie skutkowała powstawaniem transgranicznych oddziaływań w rozumieniu art. 104 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W projekcie mpzp nie zakłada się realizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko sąsiadujących państw. Odległość od granic miasta do najbliższej położonego przejścia granicznego z Białorusią wynosi ok. 60 km.

7. Charakterystyka i stan środowiska przyrodniczego obszaru objętego opracowaniem

7.1. Geologia i geomorfologia

Zgodnie z zaktualizowanym podziałem fizycznogeograficznym Kondrackiego cały obszar miasta Brańsk (w tym obszary opracowania) położony jest w granicy mezoregionu Równina Bielska (843.37), która jest częścią makroregionu Nizina Północnopodlaska.

Równina Bielska zajmuje cały teren miasta Brańsk. Tworzy ją wysoczyzna polodowcowa z licznymi i rozległymi obniżeniami wytopiskowymi, które częściowo zostały przekształcone w doliny rzeczne. Powierzchnia równiny nachylona jest ku zachodowi i północnemu-zachodowi. Na tle wysoczyzn sąsiednich mezoregionów, Równina Bielska odznacza się mniejszymi wysokościami bezwzględными i słabszym urzeźbieniem. Monotonną powierzchnię urozmaicają tu wzgórza kemowe, związane z recesją zlodowacenia warciańskiego. Przez równinę przebiega dział wód Narwi (Narewki i Orlanki) oraz Bugu (Leśnej i Nurca).

W granicach miasta rzędne terenu sięgają 122-160 m n.p.m. Na południu miejscowości powierzchnię obszaru rozcina szeroka (700–2 000 m) dolina Nurca, wykorzystująca, podobnie jak jej mniejsze dopływy, ciąg obniżzeń wytopiskowych. Płaskie dno doliny znajduje się na wysokości 122,0-127,0 m n.p.m. Dolina charakteryzuje się występowaniem rozległych równin torfowych, tarasu zalewowego – holocenijskiego wyniesionego 2–3 m nad dno doliny. Dolina Nurca dzieli równinę na dwie części – północną i południową. Na ich obszarze dominują formy lodowcowe i wodnolodowcowe. W części północnej, w granicach której mieści się niemal cała powierzchnia miasta, przeważają wysoczyzny morenowe płaskie i faliste. Występują tu także równiny sandrowe, które kumulują się wzdłuż dolin mniejszych cieków wodnych (na wschodzie Brańska).

W części zlokalizowanej na południe od Nurca, w mieście Brańsk występują wspomniane wcześniej równiny torfowe. W sąsiedztwie dopływu spod Kol. Patoki występują także strefy agradacji (formy denudacyjne). Miejscowo w gminie można także spotkać kemę.

Charakterystycznym elementem krajobrazu wysoczyzny są liczne głazy narzutowe, występujące najczęściej w skupiskach wzdłuż dróg i miedz.

Miasto Brańsk położone jest w obrębie regionalnej jednostki tektonicznej Polski zwanej obniżeniem podlaskim. Jest to depresyjna forma prekambryjska, wypełniona utworami osadowymi prekambriu, kambriu, ordowiku i syluru oraz niezgodnie zalegającymi na nich osadami karbonu górnego, lokalnie czerwonego spągowca, cechsztynu i triasu. Cały obszar miasta pokryty jest grubym kompleksem utworów czwartorzędowych, o miąższości przekraczającej miejscami 200 m.

Najstarsze stwierdzone osady to margliste iłowce, wapienie oraz piaskowce kwarcowe ordowiku. Nad nimi występują iłowce, piaskowce i zlepieńce triasu dolnego o miąższości około 150 m. Wyżej zalegają jurajskie wapienie margliste z krzemieniami i czertami o podobnej miąższości. Bezpośrednio nad osadami jury stwierdzono mułki, piaski glaukonitowe oraz kredę piszącą o miąższości około 250 m zaliczane do kredy górnej. Nad nimi znajduje się kilkudziesięciometrowej miąższości seria określana ogólnie jako paleogeńsko-neogeńska, złożona z piasków i mułków glaukonitowych oraz młodszych mioceńskich iłów, mułków i brunatnych piasków z fragmentami zwęglonego drewna.

Dla terenu miasta największe znaczenie mają utwory pochodzące ze zlodowacenia środkowopolskiego – Warty. Znaczną powierzchnię zajmują występujące powszechnie gliny zwałowe, które są jednocześnie najstarszymi osadami odsłaniającymi się w obrębie miasta. Tworzą pokrywę o miąższości dochodzącej do 19,6 m. Występują tu również piaski, żwiry i głazy lodowcowe o miąższości do 6 m, w postaci niewielkiego płatu na powierzchni wysoczyzn, w południowo-

wschodniej części Brańska. Powyższe utwory należą do osadów lodowcowych (morenowych i glacialnych). Na wschodzie oraz miejscowo na północy miasta mieszczą się piaski i żwiry wodnolodowcowe (również te wytworzone na glinach zwałowych), które należą do osadów fluwioglacjalnych, rzeczno-lodowcowych lub sandrowych. Są to zazwyczaj piaski drobno- i średnioziarniste z nielicznymi przewarstwieniami materiału grubszego w postaci płatów. Kolejnymi utworami Zlodowacenia Warty są osady zastoiskowe – piaski i mułki, miejscami z glinami, wytopiskowe (także te na glinach zwałowych) zlokalizowane na południowym wschodzie miasta (dwie niewielkie powierzchnie w okolicy rzeki Nurzec). W ich profilu można wyróżnić poziomo warstwowane piaski drobnoziarniste oraz pyłowate. Niecki wytopiskowe wypełniane były w schyłkowym stadium zlodowacenia Warty, kiedy następowało ostateczne wytapianie brył martwego lodu. Piaski, mułki i żwiry kemów budują różnej wielkości formy morfologiczne rozrzucone we wschodniej części miasta. W danym rejonie występuje także płat, który tworzą piaski, żwiry i gliny zwałowe akumulacji szczelinowej.

W mieście Brańsk istotne są również utwory związane z ciekami wodnymi. Należą do nich piaski i mułki (mady) tarasów zalewowych 1,0-3,0 m n.p. rzeki (fluwialne i aluwialne osady rzeczne) oraz torfy na piaskach i mułkach (madach) tarasów zalewowych 1,0-3,0 m n.p. rzeki. Ich obrzeżom towarzyszą namuły piaszczyste oraz torfiaste. Powyższe osady są utworami pochodzącymi z holocenu. Namuły piaszczyste jak i torfiaste powszechne są w trwale podmokłych obniżeniach terenu i wąskich dolinkach okresowych cieków. Do dziś trwa akumulacja torfów, szczególnie w dolinie Nurca. Utwory holocenijskie występują na południu oraz w środkowej części miasta – wzdłuż głównych cieków wodnych.

Do czwartorzędu nierozdzielonego zaliczane są piaski, żwiry i gliny deluwialne na glinach zwałowych stanowiące osady deluwialne (zmywów powierzchniowych) w dolinie Nurca oraz Dopływu spod Kol. Patoki, a także niewielki płat piasków zwietrzelinowych pochodzenia eluwialnego w północno-zachodniej części miasta.

7.1.1. Warunki budowlane

O warunkach geologiczno-inżynierskich decyduje kilka czynników – rodzaj i stan gruntów, morfologia terenu, głębokość usytuowania zwierciadła wód podziemnych, występowanie procesów geodynamicznych i inne.

Do obszarów o warunkach korzystnych, sprzyjających budownictwu należą rejon o gruntach spoistych: zwartych, półzwartych i twardoplastycznych oraz gruntach sypkich średniozagęszczonych i zagęszczonych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość zwierciadła wody gruntowej przekracza 2 m p.p.t.. Grunty te występują na terenie miasta Brańsk. Rzeźba terenu na obszarach korzystnych do zabudowy jest płaska, miejscami falista o deniwelacjach nie przekraczających 15–20 m. W obrębie wysoczyzn, w strefie powierzchniowej i miejscami przypowierzchniowej (przykrycie utworami fluwioglacjalnymi), dominują grunty spoiste reprezentowane przez mało skonsolidowane gliny zwałowe zlodowacenia Warty. W stropie, do głębokości około 3 m, wykazują one dość silne zapiaszczenie. Są najczęściej półzwarte lub twardoplastyczne, choć w strefach przypowierzchniowych narażonych na wpływy atmosferyczne mogą wykazywać podwyższony stopień plastyczności. Wystąpienia tych glin spotykane są na północ od rzeki Nurzec i są rozproszone po całej powierzchni Brańska. Piaski i żwiry akumulacji szczelinowej na wschodzie miasta należą do średniozagęszczonych.

Do gruntów o niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich, utrudniających budownictwo należą grunty słabonośne, do których zalicza się: grunty organiczne, grunty spoiste plastyczne i miękkoplastyczne, a także grunty niespoiste w stanie luźnym. Niekorzystne warunki

geologiczno-inżynierskie związane są ze wszystkimi terenami, na których zwierciadło wód gruntowych występuje płycej niż 2 m od powierzchni terenu, bądź występują wody o zwiększonej agresywności względem betonów. Zalicza się tu ponadto tereny podmokłe i zabagnione, zalewane podczas powodzi oraz rejon, gdzie spadki terenu przekraczają 12%. Na obszarze miasta Brańsk niekorzystne do zabudowy są szerokie tarasy zalewowe, często zatorfione w dolinie Nurca i jego dopływów. Oprócz torfów występują tam namuły, a zwierciadło wód kształtuje się płytko pod powierzchnią terenu. Wody w tych utworach mogą być agresywne względem betonu i stali.

Dolina Nurca, zwłaszcza w okresach wiosennych, narażona jest na podtopienia i zalewy. Na opisywanym obszarze brak jest osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych.

7.2. Surowce mineralne

Na terenie miasta Brańsk w przeszłości mieściło się jedno udokumentowane złożo kruszywa naturalnego – piasku ze żwirem. Zostało ono jednak skreślone z bilansu zasobów i obecnie w granicach miasta nie występują inne złoża surowców mineralnych. Najbliższe znajdują się na północ od Brańska, w miejscowości Świridy.

Na obszarze miasta istnieją niewielkie możliwości udokumentowania nowych złóż. W jego granicach nie wyznaczono obszarów perspektywicznych ani prognostycznych występowania kopalin naturalnych.

7.3. Użytkowanie gruntów

W mieście Brańsk dominują grunty rolne (ok. 63,05%), wśród których największy udział mają grunty orne oraz pastwiska, a w dolinach rzecznych również łąki. Sady zajmują niewielkie powierzchnie i posiadają marginalne znaczenie. Grunty orne pokrywają równinne, rozległe tereny wysoczyznowe. Działalność rolnicza w Brańsku stanowi podstawę utrzymania wielu mieszkańców. Jej rozwojowi sprzyja wysoka kultura rolna oraz dobry stan środowiska naturalnego. Istnieją tu wyłącznie rodzinne gospodarstwa rolne, które stanowią dobrą bazę surowcową dla przetwórstwa rolno-spożywczego, szczególnie mlecznego.

Największym obiektem przemysłowym na terenie miasta są Polskie Zakłady Zbożowe SA. W jego granicach występuje również kilka mniejszych obiektów przemysłowo-magazynowych, takich jak: wytwórnia artykułów z tworzyw sztucznych, hurtownia przemysłowa i producent opakowań.

Lesistość miasta wynosi ok. 28,4 %. Większość lasów stanowi własność prywatną (około 84,4 %), natomiast pozostały obszar stanowią lasy publiczne skarbu państwa w Zarządzie Lasów Państwowych (nadleśnictwo Rudka, Obręb Rudka). Lasy Skarbu Państwa zaliczane są do kategorii lasów ochronnych.

Brańsk charakteryzuje się występowaniem zwartej sieci osadniczej w południowej części miasta.

7.4. Gleby

Miasto Brańsk cechuje się dobrymi glebami do uprawy rolniczej. Pokrywa glebowa regionu wykształciła się z miększych utworów czwartorzędowych pochodzenia lodowcowego. Około 60% gleb wytworzyło się na glinach. Podłożem dla pozostałych są piaski, lokalnie pyły, a w dolinach cieków namuły, torfy i piaski rzeczne.

Północne, północno – zachodnie oraz zachodnie tereny rolnicze miasta Brańsk pokrywają gleby o dobrej i średniej przydatności rolniczej. Są to: gleby brunatne właściwe, gleby pseudobielicowe oraz czarne ziemie. Rozległe połącie gleb brunatnych najczęściej zaliczane są do

2 kompleksu przydatności rolniczej (pszennego dobrego). Południowa część miasta (w tym obszary planu z wyjątkiem terenu nr 5) pokrywa się z doliną Nurca, gdzie znajdują się głównie mady, natomiast część północną i wschodnią (w tym obszar planu nr 5) zdominowały gleby piaskowe (bielice) o niskiej przydatności rolniczej. Prawie całą dolinę Nurca oraz jego dopływów zajmują użytki zielone w 2 kompleksie (użytki zielone średnie). Znaczna część użytków zielonych została zmeliorowana.

Grunty orne należą głównie do IIIb i IVa klasy bonitacyjnej (łącznie 57% zasobów glebowych, natomiast najwięcej użytków zielonych występuje na glebach klasy IV (około 44% powierzchni).

7.5. Warunki hydrologiczne

7.5.1. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe w granicach miasta należą do zlewni trzeciego rzędu rzeki Bug. Główny układ sieci hydrograficznej obszaru związany jest z rzeźbą polodowcową, a tworzy go rzeka Nurzec wraz z dopływem spod Kol. Patoki oraz rzeką Norką. Nurzec jest rzeką typowo nizinną, przepływającą przez tereny bagienne i podmokłe. Mierzy ok. 100 km długości. Jego źródła znajdują się w pobliżu miejscowości Stawiszczce, tuż przy granicy z Białorusią, na południowy wschód od Czeremchy na wysokości około 180 m n.p.m. Do Bugu uchodzi w okolicy wsi Wojtkowice-Dady, około 10 km na południowy zachód od Ciechanowca na wysokości 105,4 m n.p.m. Charakterystyczną cechą koryta w tej części biegu jest wyraźne wcięcie w dno doliny, spowodowane procesami erozyjnymi zaistniałymi w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych melioracji w górnych odcinkach cieków. Zmeliorowane są doliny Nurca. Ciągłość Nurca przerwana jest wskutek zlokalizowania 3 małych elektrowni wodnych: Ciechanowiec, Kuczyn, Kostry-Podsędkowięta. Zbudowano również progi piętrzące o wysokości ok. 2,2–2,4 m. Przy braku przepławek, obiekty te uniemożliwiają wędrówkę ryb.

Tereny objęte zmianą planu (niemal cały obszar gminy) zlokalizowane są w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Nurzec od Nurczyka do Siennicy - RW20001626714673;
- Bronka - RW200010267146549.

Stan wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe w granicach opracowania podlegają badaniom jakościowym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Ocena jakości wód powierzchniowych została przeprowadzona dla wszystkich cieków, których zlewnie obejmują tereny analizy. Stan ekologiczny określany jest jako umiarkowany. Stan chemiczny nie został oceniony. Zły stan wód stwierdzono w przypadku wszystkich zlewni JCWP.

Tab. 1. Ocena jakości wód powierzchniowych

Rzeka	Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCW
Nurzec od Nurczyka	PL01S0801_3430	umiarkowany stan	azot ogólny, azot azotanowy, fosfor	brak danych	zły stan wód

Rzeka	Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCW
do Siennicy		ekologiczny	fosforanowy (V)		
Bronka	PL01S0801_3730	umiarkowany stan ekologiczny	OWO (ogólny węgiel organiczny), azot ogólny, azot azotanowy	brak danych	zły stan wód

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl/>

Stan jednolitych części wód powierzchniowych, według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, określany jest jako zły. Wszystkie JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Z uwagi na to zastosowano odstępstwa ze względu na brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych. Zostały one przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 2. Cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP rzecznych

Jednolita część wód powierzchniowych	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Typ odstępstwa
Nurzec od Nurczyka do Siennicy (RW20001626714673)	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot azotanowy]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); dobry stan chemiczny	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, fosforany; odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot azotanowy
Bronka (RW200010267146549)	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; dobry stan chemiczny	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, OWO

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl/>

7.5.2. Wody podziemne

Obszar miasta zaliczany jest do regionu hydrogeologicznego I mazowieckiego (Paczyński red., 1995). Nie występują tu główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

Stopień rozpoznania starszych (trzeciorzędowych i jurajskich) poziomów wodonośnych w granicach miasta Brańsk jest słaby. Główny użytkowy poziom wodonośny związany jest

z utworami czwartorzędowymi. Miąższość tego poziomu wynosi w granicach 12–19 m, a wody występują w piaskach zlodowacenia wilgi. Zwierciadło wody ma przeważnie charakter napięty, powodowany obecnością izolującej warstwy glin zwałowych zlodowaceń liwca, odry i warty. Wodoprzewodność głównego użytkowego poziomu wynosi 100-200 m²/24h na północy obszaru, a w części centralnej i południowej 500-1000 m²/24h. Potencjalna wydajność studni jest znaczna i wynosi 70-120 m³/h na przeważającej części miasta oraz 30-50 m³/h na niewielkim obszarze w rejonie wschodniej części głównych zabudowań Brańska. Na wschodnie zlokalizowane jest przemysłowo-komunalne ujęcie wód podziemnych o wydajności >50 m³/h. Wody głównego poziomu użytkowego cechuje niska sucha pozostałość (< 500 mg/dm³) i średnia twardość ogólna. Czwartorzędowe wody podziemne na obszarze miasta są jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę dla celów komunalnych i przemysłowych. Ujmowane są kilkoma studniami o głębokościach przeważnie 50–85 m, rzadziej głębszymi. Wydajności studni wahają się od około 44 m³/h do nieco ponad 100 m³/h i wyraźnie przewyższają potrzeby odbiorców. Na południu miejscowości zlokalizowane są 4 ujęcia podziemne przy ul. Armii Krajowej 111 oraz Senatorska 10a.

Obszar miasta położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 55 (PLGW200055). Cechuje się ona dobrym stanem ilościowym i chemicznym. Nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Stan wód podziemnych

Monitoring wód podziemnych na tym terenie kontroluje Państwowa Służba Hydrologiczna. Niska zawartość zanieczyszczeń takich jak chlorki, siarczany i azotany wskazuje, że wody podziemne w rejonie miasta Brańsk należą do wód naturalnych lub słabo zanieczyszczonych. Występują tu wody klas: IIa, IIb i III. Przeważają wody klasy IIb, średniej jakości, wymagające uzdatniania. Powszechne są w nich przekroczenia dopuszczalnych dla wód pitnych zawartości Fe i Mn.

Głębokość występowania głównego poziomu wodonośnego, typ naturalnej izolacji oraz jej miąższość, a także rodzaj ognisk zanieczyszczeń i intensywność ich oddziaływania są najważniejszymi czynnikami wpływającymi na ocenę zagrożenia wód podziemnych. Z uwagi na nieliczne źródła zanieczyszczeń oraz grubą warstwę izolujących glin zwałowych teren miasta Brańsk w większości uznano za obszar wysokiej i średniej odporności poziomu głównego, gdzie zagrożenie jakości wód kształtuje się na poziomie niskim i bardzo niskim. Średni stopień zagrożenia, z uwagi na znaczną koncentrację zabudowy, a więc i źródeł zanieczyszczeń, występuje w centrum miasta. We wschodniej części jednostki administracyjnej wyznaczono także niewielki fragment o wysokim stopniu zagrożenia głównego użytkowego poziomu wód podziemnych.

Obszar miasta uznawany jest za deficytowy w zakresie zasobności w wody podziemne.

7.6. Klimat i powietrze

Według regionalizacji klimatycznej Gumińskiego, miasto Brańsk położone jest w obrębie dzielnicy Wschodniej. Obszar ten cechuje się wpływem klimatu kontynentalnego, z dużymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza (ostrą i długą zimą, krótkim przedwiośniem i ciepłym latem) oraz przewagą opadów letnich nad zimowymi. Okres wegetacyjny rozpoczyna się wraz z początkiem prac polowych w okolicach 25 marca i trwa od 190 do 205 dni. Liczba dni mroźnych wynosi od 110 do 135 i jest jedną z najwyższych w całej Polsce. Pokrywa śnieżna zalega na tym obszarze przez około 70–80 dni. Najniższą średnią temperaturę powietrza notuje się w styczniu i wynosi ona -4,3 °C. Najwyższe średnie temperatury przypadają na miesiąc lipiec i osiągają 17,7–18,3 °C. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 7,2 °C. Liczba dni pogodnych waha się w granicach 39–51 dni, a średnie roczne zachmurzenie wynosi ok. 6,4 pokrycia nieba. Wilgotność względna powietrza utrzymuje się między

80 a 81%. Roczna suma opadów jest niewielka – średnio 550 mm. Maksimum opadów przypada na miesiące letnie od czerwca do sierpnia, a minimum na miesiące zimowe – od stycznia do marca. Z uwagi na wyrównany teren o niewielkich deniwelacjach spływ wody opadowej jest nieznaczny, stąd też niedobory wody w glebie występują lokalnie i wiążą się z głębiej zalegającym poziomem wody gruntowej. Na obszarze miasta dominują wiatry zachodnie o niewielkich prędkościach.

Stan powietrza

W raporcie za 2022 rok Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku opublikował wyniki monitoringu stężenia substancji mających wpływ na stan powietrza. Zgodnie z przyjętą metodyką województwo podlaskie zostało podzielone na 2 strefy: aglomerację białostocką (obejmującą miasto Białystok) oraz strefę podlaską (obejmującą pozostały obszar województwa podlaskiego). Miasto Brańsk zostało zaliczone do strefy podlaskiej.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu i analizy pozyskanych danych w strefie podlaskiej wytypowano następujące substancje, dla których poziom dopuszczalny został przekroczony według kryteriów ochrony zdrowia: BaP i O₃ dla celu długoterminowego. Określono dla tych zanieczyszczeń klasę C (BaP) oraz D2 (O₃ dla celu długoterminowego). Pozostałe substancje mieściły się w normach i zaliczono je do klasy A.

Tab. 3. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2022 – kryterium ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	O ₃ cel długoterminowy	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
Strefa podlaska	PL2002	A	A	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	C	A

Źródło: GIOŚ 2023, Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2022 r.

Zgodnie z oceną jakości powietrza według kryteriów ochrony roślin, w strefie podlaskiej, dopuszczalny poziom został przekroczony w przypadku O₃ dla celu długoterminowego.

Tab. 4. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2022 – kryterium ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń			
		SO ₂	NO _x	O ₃	O ₃ cel długoterminowy
Strefa podlaska	PL2002	A	A	A	D2

Źródło: GIOŚ 2023, Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2022 r.

7.7. Walory krajobrazowe

Na obszarze miasta dominuje rolniczy krajobraz otwarty oraz lasy i grunty leśne. Ponadto wyróżnić można krajobraz o cechach przyrodniczych, obejmujący dolinę Nurca wraz z dopływami, gdzie przeważają użytki zielone. W mieście przeważa zabudowa jednorodzinna, można jednak spotkać domy wielorodzinne, blokowiska oraz większe zakłady przemysłowe.

Użytki rolne zajmują ok. 63,05 % powierzchni miasta. Są to otwarte, płaskie powierzchnie o dużych areałach. Na zróżnicowanie krajobrazu rolniczego wpływają śródpolne niewielkie zadrzewienia i zakrzewienia, a także bezpośrednie przyleganie pól do lasów lub dolin rzecznych.

Obszary leśne stanowią 28,4 % powierzchni miasta. Największy kompleks zlokalizowany jest na północnym-zachodzie. W północno-wschodniej części obszaru miasta tereny leśne i zadrzewione tworzą niewielkie zwarte powierzchnie.

Krajobraz dolinny związany jest z rzeką Nurzec i jej dopływami. Doliny tych cieków są słabo zaznaczone w terenie, niemniej jednak stanowią ważny wyróżnik w krajobrazie miasta.

Krajobraz kulturowy stanowi przede wszystkim zabudowa jednorodzinna, która w wielu miejscach nawiązuje do tradycyjnych form wiejskich. Zlokalizowana jest ona w pobliżu południowej granicy miasta. Ważnym elementem w jego przestrzeni jest zachowany historyczny układ urbanistyczny z niewielkim rynkiem. Struktura miasta charakteryzuje się zwartą zabudową otoczoną rozległymi użytkami rolnymi, które z kolei przylegają do kompleksów leśnych. Z centrum Brańska promieniście rozchodzą się główne powiązania komunikacyjne z sąsiednimi miejscowościami.

Do swoistych wyróżników w krajobrazie miasta należą obiekty zabytkowe. Należą do nich przede wszystkim budynki mieszkalne. Znajdują się tu również: cmentarz żydowski, rzymskokatolicki i prawosławny, cerkiew prawosławna, kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP oraz znajdująca się przy nim dzwonnica. Ponadto ciekawymi akcentami są kapliczki przydrożne. Negatywnymi elementami krajobrazu są między innymi obiekty należące do zakładów przemysłowych oraz napowietrzne linie sieci uzbrojenia terenu.

7.8. Różnorodność biologiczna

7.8.1. Szata roślinna

Miasto Brańsk, zgodnie z podziałem na regiony przyrodniczo-leśne, zaliczana jest do Krainy Mazowiecko-Podlaskiej charakteryzującej się występowaniem łąk i lasów – borów świeżych. Na opisywanym obszarze dominuje las mieszany (LM). W składzie gatunkowym drzewostanu wyróżniają się sosna, dąb, brzoza, olsza i inne. Lasy Skarbu Państwa zaliczane są do kategorii lasów ochronnych. Stosunkowo zwarte kompleksy leśne koncentrują się w północnej i północno-wschodniej części obszaru miasta.

Flora terenów miasta należy do zróżnicowanych. Znajdują się tu zespoły roślinne bagienne i torfowiskowe, związane głównie z doliną rzeki Nurzec i jej dopływami. Dominującymi zbiorowiskami na obszarze miasta są jednak fitocenozy związane z polami uprawnymi (zbiorowiska segetalne) i użytkami zielonymi. W pobliżu zabudowań stwierdzono natomiast obecność zbiorowisk ruderalnych.

Użytki zielone zajęte są głównie przez łąki i pastwiska. Występują tu łąki ziołoroślowe *Filipendulion ulmariae* z udziałem *Geranium palustre*, *Filipendula ulmaria*, czasami ze znacznym udziałem gatunków klasy *Artemisietea*, występujące w kompleksie ze zbiorowiskami związku *Calthion* lub jako okrajki lasów łąkowych i zarośli wierzbowych. Zwykle nie są użytkowane, ale mają duże walory estetyczne, szczególnie w lipcu, gdy kwitnie wiązówka błotna. Łąki mokre ze śmiałkiem darniowym *Deschampsietum caespitosae* rozwijają się na średnio wilgotnych i zaniedbanych siedliskach, towarzyszą często pastwiskom. Natomiast łąki mokre trzęślicowe *Juncus-Molinietum* to stosunkowo ubogie florystycznie zbiorowisko łąk trzęślicowych z udziałem różnych gatunków situ, występujące na mało zasobnych glebach. Pojawia się ono w miejscach położonych nieco wyżej od łąk silnie wilgotnych.

Inna grupa to łąki wilgotne nierozdzielone *Molinion* i *Calthion*. Są to zbiorowiska meliorowanych i dobrze nawożonych łąk kośnych. Ich siedliska stanowią żyzne i wilgotne gleby organiczne i mineralnoorganiczne, głównie mursze i mady. Natomiast pastwisko wilgotne *Epilobio-Juncetum effusi* to zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe ze znaczącym udziałem situ rozpierzchłego (*Juncus effusus*). Występuje na zaniedbanych wilgotnych pastwiskach, powstałych na skutek silnego wypasania mokrych łąk. Obszary te użytkowane są jako łąki jednokośne, po wykoszeniu zwykle spasane.

Łąki świeże ze związku *Arrhenatherion elatioris* zajmują najczęściej obrzeża dolin rzecznych. Są one bogate florystycznie. Występują w miejscach suchszych oraz na zmeliorowanych torfowiskach.

W dolinie Nurca na niewielkich powierzchniach występują także niżowe nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe w strefie zalewów periodycznych (kompleks dynamiczny: *Salici-Populetum*, *Salicetum triandroviminalis* i inne), a w dolinach innych cieków niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodogruntowych, okresowo lekko zabagnionych (*Circaeo-Alnetum*). Ponadto spotykane są murawy zalewowe *Agropyro-Rumicion crispi*. Są to zbiorowiska traw rozłogowych i płożących się roślin na miejscach okresowo zalewanych. Do tego typu zbiorowisk zaliczono agregacje *Agropyron repens-Urtica dioica*. Agregacje te zdominowane są przez pokrzywę *Urtica dioica*, zajmującą niekiedy rozległe powierzchnie na siedliskach zdegradowanych. Wraz z postępującym osuszaniem i mineralizacją utworów organicznych, zbiorowisko to wypiera szuwały trzcinowe, zastępuje wilgotne łąki typu *Calthion* oraz łąki z *Festuca rubra*, *Poa pratensis* i *Alopecurus pratensis*. Zbiorowisko *Agropyro-Urticetum* rozprzestrzenia się bardzo ekspansywnie wzdłuż koryt cieków lub tworzy szerokie okrajki wokół zubożałych form łągu *Circaeo-Alnetum*.

Roślinność miasta Brańsk ukształtowała się pod wpływem dotychczasowego użytkowania. W wyniku uprawy ziemi nastąpiła zmiana i zubożenie składu gatunkowego w stosunku do potencjalnej roślinności naturalnej. Na terenach użytkowanych rolniczo przeważają zbiorowiska trawiaste łąk i pastwisk, o różnej żyzności i wilgotności lub monokultury upraw polowych. Na terenach ogrodów przydomowych występują rośliny ozdobne i użytkowe. Zbiorowiska roślinności ruderalnej z wtórną sukcesją zajmują tereny odłogowane na przydrożach i nieużytki. Dominują tam gatunki chwastów łąkowych, polnych i ogrodowych.

7.8.2. Fauna

Świat zwierzęcy na terenie miasta Brańsk związany jest w dużym stopniu z rolniczą działalnością człowieka oraz ekosystemami doliny Nurca. Na wilgotnych podmokłych łąkach występują pospolite gatunki płazów i gadów, a także gatunki związane z terenami łąk, pól i lasów. Duże przestrzenie terenów niezabudowanych w granicach mpzp tworzące mozaikę łąk, pastwisk, pól ornych stwarzają dogodne obszary do bytowania ptaków drapieżnych oraz innych gatunków. Kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne na północy miasta stanowią schronienie dla większych ssaków związanych ze środowiskiem rolno-leśnym. Z kolei zabudowane obszary analizy, z uwagi na swoje zagospodarowanie, nie są terenami sprzyjającymi występowaniu dużych zwierząt.

7.9. Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem

7.9.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

Na terenie miasta nie występują obszarowe formy ochrony ani pomniki przyrody. W odległości ok. 8,8 km na północ od terenu miejscowości zlokalizowany jest rezerwat przyrody Koryciny, a w odległości ok. 10,7 km na północ, obszary Natura 2000: PLH200010 – Ostoja w Dolinie Górnej Narwi oraz PLB200007 – Dolina Górnej Narwi.

Projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca

Dolina Nurca, przebiegająca równoleżnikowo przez południowy obszar miasta, wskazywana jest do objęcia ochroną prawną jako Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca. Projektowany obszar jest wieloprzestrzennym elementem o wysokich walorach przyrodniczych w skali regionu wschodniej Polski. Tworzy ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu lokalnym

i regionalnym. Pełni funkcje ekologiczną, krajobrazową, bioklimatyczną oraz rekreacyjną. Objęta ochroną ma zostać cała dolina rzeczna – dno, terasy i zbocza, a także występujące w jej bezpośrednim sąsiedztwie lasy i łąki.

7.9.2. Korytarze ekologiczne

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych na obszarze Polski została opracowana w dwóch etapach przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży pod kierownictwem prof. dr hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego:

- a) etap I (2005 r.) – na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków;
- b) etap II (2011 r.) we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

W ramach I etapu prac nad przebiegiem korytarzy ekologicznych, na terenie miasta Brańsk wyznaczono jeden obszar pełniący funkcję szlaku migracyjnego: Dolina Narwi – Puszcza Mielnicka Zachodni. W drugim etapie dopracowano mapę sieci korytarzy, jednak na terenie miasta nowo wyznaczone obszary w znacznym stopniu pokryły się z tymi z 2005 roku. Przez obszar miasta Brańsk przebiega:

- krajowy korytarz północno-centralny Dolina górnego Nurca KPnC-1B (obejmuje południowy obszar miasta – dolinę Nurca oraz obszary zlokalizowane na południe od niej).

Podstawową funkcją korytarzy migracyjnych jest umożliwienie rozprzestrzeniania się gatunków i ukierunkowania przepływu materii i informacji biologicznej w krajobrazie. Zachowanie drożności korytarzy, uznaje się za sprawę priorytetową w ochronie środowiska. Wiąże się to z określonymi zasadami użytkowania terenów:

- niezwiększania ilości liniowych i obszarowych barier antropogenicznych,
- zalesień w kierunku uzyskania przez istniejące kompleksy większej zwartości, utrzymania proekologicznych form gospodarki rolnej.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, przez teren miasta przebiega główny korytarz ekologiczny należący do sieci ekologicznej województwa, pn. Puszcza Biała – Puszcza Mielnicka GKPNc-2A. Korytarz swoim zasięgiem obejmuje część Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca” oraz tereny rolno-leśne, w tym część doliny rzeki Nurzec i rezerwat przyrody „Koryciny”. Jego fragment przebiega przez południowo-zachodnią część miasta w rejonie doliny Nurca. Korytarz stanowi powiązanie pomiędzy obszarami węzłowymi sieci ekologicznych na pograniczu województw, a jego utworzenie ma służyć zapewnieniu ciągłości sieci obszarów objętych ochroną prawną oraz unifikacji statusów i zasad ich ochrony.

Na terenie miasta Brańsk wyróżnić można także lokalne korytarze ekologiczne – dolinę rzeczna Bronki oraz Dopływu spod Kol. Patoki. Są to drogi migracyjne mniejszej skali, niemniej jednak są równie ważne w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemu. Pełnią one rolę łącznika między oddalonymi siedliskami zwierząt wewnątrz miasta Brańsk, a także między sąsiednimi gminami. Podobną funkcję mają także zwarte lasy, zadrzewienia i zakrzewienia oraz pasma łąk i pastwisk.

7.9.3. Przyrodniczy System Miasta

System przyrodniczy miasta ma na celu powiązanie ze sobą oraz ochronę najcenniejszych zasobów naturalnych obszaru. Jego sprawne funkcjonowanie zapewnia prawidłowy rozwój poszczególnych ekosystemów, wymianę genetyczną oraz możliwość migracji roślin i zwierząt. Podstawowe elementy SPM to doliny rzeczne wraz z torfowiskami i terenami bagiennymi, pełniące rolę łączników pomiędzy obszarami węzłowymi, zlokalizowanymi głównie w kompleksach leśnych i leśno-łąkowych. Ponadto wyróżnić można tzw. sięgacze ekologiczne, czyli obszary stanowiące krótkie odcinki łącznikowe pomiędzy poszczególnymi elementami systemu.

Strukturami wspomagającymi prawidłowe funkcjonowanie SPM są:

- drobnoprzestrzenne ekosystemy leśne, zagajniki i zakrzewienia śródpolne,
- lokalne i okresowe podmokłości (mokradła),
- tereny rolnicze, łąki i pastwiska.

Obszary węzłowe:

- kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową przy północno-zachodniej granicy miasta (A);
- kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w północno-wschodniej części miasta (B);
- kompleks leśny położony na wschód od ulicy Bielskiej, przy wschodniej granicy miasta (C).

Obszary łącznikowe:

- dolina Nurca, łącząca cenne tereny przyrodnicze znajdujące się poza granicami miasta;
- dolina Dopływu spod Kol. Patoki, łącząca obszar węzłowy „A” z doliną Nurca;
- dolina Bronki, łącząca dolinę Nurca i obszary węzłowe nr „B” i „C”.

Sięgacze ekologiczne:

Obejmują pasma zagajników, łąk, zarośli, mniejszych terenów zalesionych, zadrzewień, rowów melioracyjnych.

Najcenniejsze obszary przyrodnicze miasta tworzą mozaikę zróżnicowanych ekosystemów, zlokalizowanych w różnych częściach miasta Brańsk. Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej spowodowało, że w niektórych terenach obserwuje się wyraźne zgrupowania walorów, podczas, gdy znaczne połacie miasta są ich pozbawione. Jest to podstawowa przesłanka do utworzenia w mieście Brańsk przyrodniczego systemu, który na skalę lokalną będzie obejmował wszystkie tereny decydujące o jakości środowiska, wyróżniające się pod względem bogactwa przyrodniczego.

Kształtowanie przestrzeni na obszarach systemu powinno uwzględniać:

- ochronę przed uszczuplaniem powierzchni obszarów węzłowych oraz korytarzy ekologicznych,
- ochronę przed zmianą przeznaczenia w obrębie obszarów węzłowych i łącznikowych na użytkowanie zagrażające ich prawidłowemu funkcjonowaniu,
- działania prowadzące do ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a także wzbogacania składu gatunkowego flory i fauny.

8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

8.1. Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Na terenie gminy miejskiej Brańsk zaopatrzenie w wodę odbywa się ze stacji wodociągowej przy ul. Senatorskiej. Jej eksploatacją zajmuje się Referat Wodociągów i Kanalizacji w Brańsku. Długość sieci wodociągowej w Brańsku wynosi 19,2 km oraz obejmuje 902 gospodarstwa domowe, co stanowi ponad 99% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie miasta (dane za 2022 rok). Pozostałe gospodarstwa korzystają ze studni kopanych.

Sieć kanalizacji w gminie miejskiej Brańsk ma 20,4 km i obsługuje 900 budynków mieszkalnych. Z sieci korzysta ponad 94% ludności gminy. Od 2003 roku wskaźnik wzrósł niemal o połowę, dzięki czemu obecnie prawie wszyscy mieszkańcy mają dostęp do miejskiego systemu kanalizacyjnego. Na terenie miasta mieści się mechaniczno-biologiczno-chemiczna oczyszczalnia ścieków, która powstawała w połowie lat 90 oraz została zmodernizowana w 2018 r. Zlokalizowana jest nad rzeką Nurzec, która stanowi odbiornik oczyszczonych ścieków. Nieczystości z gospodarstw niepodłączonych do sieci są transportowane w beczkach asenizacyjnych do stacji zlewcezej oczyszczalni.

8.2. Zagrożenie powodziowe

Dla obszaru miasta Brańsk sporządzono mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w ramach programu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami).

Na podstawie wykonanych analiz i obliczeń określono zasięg przestrzenny zalewu w dolinie rzeki Nurzec dla wód o przepływach prawdopodobnych Q1% (raz na 100 lat) oraz Q10% (raz na 10 lat). Zasięgi zalewu objęły częściowo obszary zlokalizowane na południu w mieście Brańsk.

W latach 2018 – 2020 w mieście zrealizowano inwestycję związaną z przeciwdziałaniem powodziom i suszom – wykonano zbiornik wodny małej retencji wraz z uporządkowaniem rzeki Nurzec. Głównym celem jego budowy była ochrona przed wiosennymi roztopami, ale również poprawa bilansu wodnego i przywrócenie optymalnych warunków wilgotnościowych w mieście. Zbiornik zajmuje powierzchnię ok. 8 ha oraz mieści 136,5 tys. m³ wody.

8.3. Zanieczyszczenie powietrza

Na analizowanym obszarze największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest ruch samochodowy, szczególnie w obrębie drogi krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowicach, a także w obrębie drogi wojewódzkiej nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec. Okresowo występująca emisja toksycznych substancji z indywidualnych kotłowni używanych w gospodarstwach domowych, może przyczynić się do spadku jakości powietrza w okresach grzewczych. W obrębie miasta znajdują się także zakłady przemysłowe mogące powodować dodatkowe zanieczyszczenie powietrza. Należą do nich między innymi: Zakład Mięсны KLINICCY Wiesław Klinicki; Mag-Bud. Materiały budowlane, farby, cement, styropian; Falkowski Grzegorz. Hurtownia przemysłowa; Rolmax. Maksymiuk W.; Podlaskie Zakłady Zbożowe S.A.; Producent opakowań Wald-Gold sp. z o. o.; Radziszewski Piotr. Zakład Produkcyjno Handlowo Usługowy.

8.4. Zagrożenie osuwiskowe

Ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu nie obserwuje się tutaj zjawisk geodynamicznych ani obszarów predysponowanych do ich powstawania.

8.5. Hałas

Klimat akustyczny na obszarze opracowania warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu samochodowego i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz występowanie zakładów usługowych, przemysłowych i terenów rekreacyjnych.

Istotnym źródłem hałasu na terenie miasta Brańsk może być ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także w obrębie drogi wojewódzkiej nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec. Dodatkowo na klimat akustyczny miasta wpływają zakłady przemysłowe, szczególnie te, które zlokalizowane są w centrum Brańska, w pobliżu budynków mieszkalnych. Poza wymienionymi źródłami hałasu, w sąsiedztwie terenów opracowania nie ma innych istotnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

8.6. Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami jest gmina miejska Brańsk, organizując przetarg na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych. Od 1 stycznia 2019 r. na terenie miasta Brańsk obowiązują nowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi. Odpady należy segregować w podziale na następujące grupy: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, odpady biodegradowalne, popiół oraz odpady zmieszane.

Poziom recyklingu w zakresie ponownego użycia papieru metali, tworzyw sztucznych i szkła został osiągnięty. Również wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania został zachowany. Poziom recyklingu odpadów budowlanych nie został osiągnięty. Gospodarka miasta w zakresie odpadów jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. W mieście uchwalono Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Brańsk. Dokument określa szczegółowe zasady, między innymi w zakresie selektywnego zbierania i odbierania lub przyjmowania przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub zapewnienia przyjmowania w inny sposób co najmniej takich odpadów komunalnych jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, a także odpadów komunalnych określonych w przepisach odrębnych.

We wschodniej części miasta nad rzeką Bronką znajduje się zamknięte już składowisko odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne i obojętne poddane rekultywacji.

8.7. Zagrożenia dla form ochrony przyrody

Na obszarze miasta nie występują obszary Natura 2000 ani inne obszary chronione. Nie prowadzi się działań mogących wpłynąć negatywnie na obszary występujące poza granicami miasta, w związku z czym nie obserwuje się zagrożeń z nimi związanych.

8.8. Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych

Główną barierą antropogeniczną dla powiązań ekologicznych na obszarze miasta Brańsk jest sieć drogowa, w szczególności droga krajowa nr 66 łącząca Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także droga wojewódzka nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec, w mniejszym stopniu drogi powiatowe i gminne. Największym zagrożeniem są drogi przecinające kompleksy leśne i doliny rzeczne. Mniejsze zagrożenie stanowi zwarta zabudowa miasta.

9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Miasto Brańsk cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi w części północnej (kompleksy leśne) oraz południowej (dolina Nurca). Środkowy pas miasta związany jest z krajobrazem rolniczym. Zwarta zabudowa skoncentrowana jest na południu – w sąsiedztwie rzeki Nurzec. W przyszłości prawdopodobna jest zmiana struktury agrarnej (m.in. wielkość powierzchni gospodarstw) oraz rodzaj uprawianych roślin. Rolnictwo w mieście nadal pełni ważną rolę z uwagi na duży udział gleb wysokiej jakości, przewiduje się, że nadal będzie następował jego rozwój. Na obszarach nieużytkowanych rolniczo będzie postępować sukcesja wtórna.

W dolinach rzecznych na skutek zmiennych stanów wód gruntowych oraz dopływu substancji biogennych może stopniowo dochodzić do przekształcania siedlisk. Proces eutrofizacji będzie dostrzegany również w miejscach zanieczyszczonych ściekami komunalnymi oraz spływami z intensywnie nawożonych pól (oczka wodne, zmiany w korycie cieków, zwłaszcza wolno płynących).

Zmiana części tekstowej planu miejscowego nie wpłynie znacząco na środowisko, zmiany jego stanu będą zbliżone zarówno w przypadku realizacji, jak i braku realizacji projektowanego dokumentu. Aktualizacja zapisów dotyczących strefy ochrony sanitarnej od cmentarzy umożliwi budowę nowych obiektów w odległości 50 m od ich granic zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Niewielkie tereny wokół cmentarzy nie należą do cennych przyrodniczo, a ich potencjalne zainwestowanie będzie miało znikomy wpływ na środowisko przyrodnicze oraz zachodzące w nim zmiany.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W prognozie oddziaływania na środowisko określono rodzaje oddziaływań jakie mogą zaistnieć w wyniku wprowadzenia ustaleń zmiany planu. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji naruszenia określonych prawem standardów jakości środowiska (powietrza, wód powierzchniowych, gleb, hałasu, promieniowania elektromagnetycznego itp.). Zgodnie z art. 51. ust. 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń planu miejscowego na zdrowie ludzi oraz poszczególne komponenty środowiska t.j.: rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność, obszary chronione (w tym obszary

Natura 2000), walory krajobrazowe, powierzchnie ziemi, wody podziemne i powierzchniowe, powietrze, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne.

Zmiana planu miejscowego dotyczy kąta nachylenia dachów budynków w terenach MNUR, oraz ustaleń dla sanitarnej strefy ochronnej wokół cmentarzy o szerokości 50 m, poprzez dostosowanie zakazów w strefie ochronnej do przepisów odrębnych. Dotychczasowe zapisy dokumentu zakazywały realizacji jakiegokolwiek zabudowy, podczas gdy Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze wyklucza ze strefy 50 m od cmentarza zabudowę mieszkaniową, zakłady produkujące artykuły żywności, zakłady żywienia zbiorowego oraz zakłady przechowujące artykuły żywności. Powyższe zmiany nie wiążą się ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze, tereny wokół cmentarzy nie są cenne przyrodniczo, a kąt nachylenia dachów może nieznacznie wpłynąć na walory krajobrazowe miasta. W związku z powyższym wyszczególniono jeden rodzaj oddziaływania:

BRAK ISTOTNEGO ODDZIAŁYWANIA – nieznaczna modyfikacja obowiązujących zapisów planu oraz przekształcenie terenu w kierunku niepowodującym istotnych zmian w środowisku przyrodniczym.

Oddziaływanie na ludzi

O znaczącym oddziaływaniu na ludzi można mówić w przypadku, gdy przekraczane są standardy emisyjne, dopuszczalne normy hałasu i promieniowania elektromagnetycznego.

Hałas

Bezpośredni, ale krótkoterminowy i lokalny charakter może mieć uciążliwość akustyczna związana z fazą budowy nowych obiektów wokół cmentarzy. Będzie to oddziaływanie o znaczeniu lokalnym. Może ono być skumulowane ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego, na drogach, przy których zlokalizowana jest istniejąca i przyszła zabudowa, na skutek zwiększenia ilości budynków oraz stale rosnącej liczby samochodów. Nie planuje się budowy nowych dróg o dużym natężeniu ruchu. Oznacza to, że potencjalne zwiększenie uciążliwości związanej z hałasem będzie prawdopodobnie mało znaczące.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Nie przewiduje się lokalizacji urządzeń mogących emitować ponadnormatywne promieniowanie pola elektromagnetycznego na terenach, na których będą przebywać ludzie.

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii i katastrofy budowlanej

Rodzaje i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dn. 29 stycznia 2016 r. Dokument nie wprowadza możliwości budowy zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną

W miejscu powstawania zabudowy na terenach biologicznie czynnych nastąpi lokalne, bezpośrednie i długoterminowe lub stałe zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności. Zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna.

Zabudowa zostaje dopuszczona na terenach wokół cmentarzy, na których ubytek powierzchni biologicznie czynnej nie będzie powodował uszczuplenia zasobów przyrodniczych. Są to tereny zlokalizowane w obrębie wykształconej struktury osadniczej. Ustalenia zmiany planu nie powinny stworzyć istotnego zagrożenia dla fauny regionu.

Oddziaływanie na formy ochrony przyrody

W obszarze opracowania nie występują formy ochrony przyrody. Z uwagi na to nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania na skutek ustaleń planu miejscowego.

Oddziaływania na powiązania przyrodnicze oraz korytarze migracyjne zwierząt i roślin

W wyniku wprowadzenia ustaleń projektu zmiany planu, nie powstaną bariery przestrzenne, znacząco utrudniające migrację zwierzętom i roślinom. Nie przewiduje się istotnego oddziaływania na powiązania przyrodnicze w gminie. Zabudowa wokół cmentarzy została dopuszczona na terenach, poza głównymi szlakami ekologicznymi.

Oddziaływanie na krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń zmiany mpzp na obszarze objętym opracowaniem krajobraz ulegnie nieznacznemu przekształceniu. Na terenach dotąd niezabudowanych, tam gdzie wskazuje plan miejscowy mogą zostać wprowadzone obiekty kubaturowe o nieco innym charakterze (zmiana zapisów dotyczących kąta nachylenia dachów). Dzięki ustalonym w obowiązującym dokumencie wskaźnikom i parametrom, możliwe będzie kształtowanie obszaru w oparciu o spójne zasady gospodarowania, co zmniejszy ryzyko powstawania obiektów dysharmonijnych oraz rozprzestrzeniania się w sposób mało kontrolowany nowej zabudowy. Do nieznacznego przekształcenia krajobrazu z uwagi na możliwość budowy nowych obiektów może dojść również w otoczeniu cmentarzy. Z uwagi na charakter oraz skalę zmian zapisów planu miejscowego nie przewiduje się wystąpienia znaczącego oddziaływania na krajobraz.

Oddziaływanie na wodę

W planie miejscowym zachowano rozwiązania ograniczające negatywny wpływ na wody podziemne i powierzchniowe. Przy dostosowaniu się mieszkańców do powyższych zapisów dokumentu nie powinno dochodzić do skażenia środowiska. W przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa oraz ustaleń planu przez mieszkańców oraz z uwagi na bliskość części terenów rolniczych do cieków i możliwość spływów zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, możliwy jest dopływ zanieczyszczeń do wód.

Ustalenia zmiany mpzp nie wpłyną negatywnie na cele ilościowe, jakościowe i środowiskowe określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne.

Oddziaływanie na powietrze

Źródłem zanieczyszczeń powietrza w rejonie opracowania jest emisja antropogeniczna związana przede wszystkim ze stosowaniem indywidualnych pieców węglowych i transportem, a także pracami budowlanymi oraz ruch samochodowy.

W fazie wznoszenia nowych obiektów budowlanych nastąpi czasowe oddziaływanie na powietrze atmosferyczne, związane z pracą urządzeń budowlanych oraz transportem materiałów na plac budowy. Może wystąpić zanieczyszczenie pyłowe powietrza, jednak nie przewiduje się, aby było to oddziaływanie znaczące. Prawdopodobnie po zakończeniu inwestycji uciążliwości te ustąpią. Będzie to, więc oddziaływanie bezpośrednie, chwilowe o znaczeniu lokalnym.

Na etapie eksploatacji budynków będzie dochodzić do emisji zanieczyszczeń z istniejących indywidualnych systemów grzewczych, głównie w sezonie zimowym. W takim przypadku nastąpi oddziaływanie negatywne, pośrednie, okresowe (w sezonie grzewczym), o znaczeniu lokalnym. W planie miejscowym zachowano zapisy mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu ustaleń dokumentu na powietrze. Przy dostosowaniu się do ustaleń dokumentu, ryzyko skażenia powietrza na skutek wprowadzania szkodliwych substancji z indywidualnych źródeł grzewczych jest niewielkie. Ponadto nie są znane rozwiązania, jakie zostaną zastosowane w przypadku budowy nowych obiektów. Mając na uwadze działania geopolityczne podejmowane w celu ograniczania niskiej emisji (dotacje do urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii) istnieje duże prawdopodobieństwo, że nowa zabudowa nie będzie stanowić źródła zanieczyszczeń w postaci dwutlenku węgla.

Oddziaływanie na klimat

Realizacja ustaleń projektu zmiany mpzp, ze względu na swój charakter nie spowoduje znaczących zmian warunków klimatycznych w obszarze analizy ani w ujęciu ponadlokalnym. Na terenach przewidzianych pod rozwój zabudowy nastąpi wzrost powierzchni utwardzonych, kosztem zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej, co może przyczynić się do nieznaczających zmian temperatury powietrza, wilgotności i prędkości wiatru. Ze względu na stosunkowo nieduże obszary wokół cmentarzy, na których umożliwiono realizację zabudowy, oddziaływanie to nie będzie miało większego znaczenia.

Ekstremalne zjawiska atmosferyczne jakie mogą wystąpić w obszarze miasta to przede wszystkim intensywne opady i gwałtowne roztopy, powodujące wezbranie wód rzecznych. W planie miejscowym nie przewiduje się wprowadzenia zabudowy na terenach narażonych na ryzyko wystąpienia lokalnych podtopień. Innym prawdopodobnym zjawiskiem ekstremalnym są upały, których nasilenie obserwuje się w ostatnich latach. Nie przewiduje się wpływu ustaleń mpzp na klimat.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Do niekorzystnych przekształceń terenu, związanych z realizacją ustaleń planu, dojdzie podczas prowadzenia wszelkich prac budowlanych. Przeznaczenie terenu na cele rozwoju zabudowy, będzie skutkowało trwałym zniszczeniem pokrywy glebowej. Przekształcenie profilu glebowego zaistnieje wszędzie tam, gdzie prowadzone będą prace budowlane (wykopy pod fundamenty nowych budynków, budowa dróg). Wystąpią zatem oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe i stałe o charakterze lokalnym, na skutek zajmowania gruntów pod zabudowę oraz chwilowe, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.).

Zmiana tekstowa mpzp nie wiąże się z zanieczyszczeniem gleby lub ziemi pod warunkiem prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami i ściekami. Plan w prawidłowy sposób reguluje gospodarkę wodno-ściekową oraz odpadową, dzięki czemu nie przewiduje się negatywnego wpływu

na powierzchnię ziemi. Ewentualne zagrożenia, związane są ze zjawiskami i incydentami, których wystąpienia nie można przewidzieć lub z postępowaniem użytkowników terenu, niezgodnym z obowiązującymi przepisami prawa.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Projekt zmiany planu nie wpływa na wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego. W stanie niezmienionym pozostawiono najcenniejsze obszary leśne, zadrzewione i wodne oraz tereny rolnicze. W obowiązującym mpzp założono ochronę najcenniejszych siedlisk przyrodniczych, walorów krajobrazowych oraz głównych korytarzy ekologicznych. Ustalenia dokumentu ograniczają możliwość wystąpienia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze.

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania negatywnego na zasoby naturalne obszaru opracowania i terenów z nim sąsiadujących.

Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Tekstowa zmiana planu nie dotyczy zabytków. Zapisy mpzp pozostają bez zmian w kwestii ochrony zabytków i dóbr materialnych, z uwagi na to nie przewiduje się powstawania dodatkowych oddziaływań na skutek zmiany planu.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Na terenie miasta Brańsk nie występują obszary Natura 2000. Nie przewiduje się także, aby ustalenia zmiany planu miejscowego wpływały na integralność i cele obszarów Natura 2000, zlokalizowanych poza granicami objętymi opracowaniem. W celu ograniczenia ewentualnego negatywnego wpływu na poszczególne komponenty środowiska w obowiązującym planie zawarte są zapisy w zakresie ochrony wód podziemnych, powierzchniowych i gleb, powietrza, zdrowia i życia ludzi i przyrody.

W zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz ochrony krajobrazu w dokumencie określono parametry i wskaźniki kształtowania nowej i istniejącej zabudowy oraz zagospodarowania terenów.

Ponadto wprowadzono parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy dla poszczególnych terenów, w tym maksymalną intensywność zabudowy. Wszystkie wymienione powyżej ustalenia planu, mają na celu utrzymanie dobrego stanu środowiska bądź jego poprawę. Ponadto ograniczą ryzyko sytuowania obiektów dysharmonijnych oraz zapewnią spójne zasady kształtowania zabudowy.

Zmiana planu zachowuje ww. ustalenia. Aktualizacja zapisów dotyczących strefy ochrony sanitarnej od cmentarza jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. Korekta zapisów w przypadku dachów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz z usługami i rzemiosłem w dalszym ciągu pozwala na kształtowanie zagospodarowania z zachowaniem ładu przestrzennego.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Wariant „zerowy” polegający na niepodjęciu prac nad projektem zmiany planu uniemożliwiłby funkcjonowanie polityki przestrzennej miasta w oparciu o obowiązujące przepisy

prawa. Dodatkowo nowe inwestycje oraz zamierzenia budowlane jej mieszkańców nie mogłyby zostać zrealizowane – co znacznie ograniczyłoby dalszy rozwój miasta oraz przyczyniłoby się do emigracji mieszkańców. Obecna treść mpzp jest wynikiem analiz uwarunkowań ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, demograficznych, stanu infrastruktury technicznej oraz wypracowanego kompromisu pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi, a potrzebami lokalnego społeczeństwa.

Zmiana tekstowa planu nie jest sprzeczna z zasadami zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze. Zaproponowane rozwiązanie umożliwi rozwój gospodarczy miasta Brańsk z poszanowaniem zasad funkcjonowania przyrody.

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska zostały w projekcie zmiany planu rozwiązane w sposób prawidłowy. Dokument uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym, dlatego też nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych.

13. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Trudności jakie napotkano przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko wynikają przede wszystkim z ogólnego charakteru ocenianego dokumentu. Ze względu na brak możliwości sprecyzowania jakiego rodzaju przedsięwzięcia będą wprowadzone na terenach inwestycyjnych, niemożliwe jest dokładne określenie w jakim stopniu i na jakie komponenty mogą one oddziaływać.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk, sporządzonego zgodnie z Uchwałą Nr XVI/103/2021 Rady Miasta Brańsk z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Brańsk.

Prezentowane opracowanie, w myśl art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowi integralną część procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem zmiany mpzp jest wprowadzenie zmiany kąta nachylenia dachów budynków w terenach przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego oraz zmiana zapisów obowiązujących w strefie sanitarnej od cmentarza o szerokości 50 m wynikająca z konieczności dostosowania do przepisów odrębnych (Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze).

Zakres zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje wprowadzenie zapisów dotyczących:

- 1) kąta nachylenia dachów budynków w terenach MNUR,
- 2) zmiany ustaleń dla sanitarnej strefy ochronnej wokół cmentarza o szerokości 50 m, poprzez dostosowanie zakazów w strefie ochronnej do przepisów odrębnych.

W prognozie scharakteryzowano stan środowiska oraz określono jego zagrożenia, a także przeanalizowano wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przyrodnicze zgodnie

z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Omówiono skutki środowiskowe ustaleń na wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Przeanalizowano oddziaływanie na walory krajobrazowe. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione powyżej oraz określono ich czas trwania. Ponadto określono rodzaje oddziaływań na zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi, powietrze, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Ustalenia projektowanego dokumentu nie są sprzeczne z zasadami określonymi dla obszarów chronionych. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze w tym: zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, obszary i obiekty chronione, powierzchnię ziemi, walory krajobrazowe, jakość wód podziemnych i powierzchniowych, jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne.

Zarówno w części planu, jak i w tekście obowiązującym są wprowadzone zapisy prawidłowo odnoszące się do zagadnień ochrony środowiska. Dostosowanie się do zakazów oraz nakazów zamieszczonych w dokumencie zapewni właściwe funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

Dokumenty i materiały źródłowe

Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego w sprawie odnawialnych źródeł energii (dyrektywa 2009/28/WE);
- Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 12 str.383);
- Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej);
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Nowy Jork.1992.05.09 (Dz. U. 1996, Nr 53, poz. 238);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 poz. 1713);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020 poz. 2279);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2021 poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz.1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 poz. 1395);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839);
- Rozporządzenie nr 27/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 16 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły;

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. 2022, poz. 2519 t.j.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2022 poz. 2556 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2023 poz. 977 t.j.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023 poz. 1094 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2023 poz. 1336 t.j.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2022 poz. 2625 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2022 poz. 1378 t.j. ze zm.).

Materiały źródłowe

- *Bank Danych o Lasach*, <http://www.bdl.lasy.gov.pl>;
- Centralny rejestr form ochrony przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>;
- *Długookresowa strategia rozwoju kraju - (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności)*;
- <https://www.bransk.um.gov.pl>;
- *Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Geoserwis mapy*, <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl>;
- *Informatyczny System Osłony Kraju – ISOK, mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego*, KZGW <http://www.isok.gov.pl>;
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce*. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011;
- Kondracki J., 2014: *Geografia regionalna Polski*, PWN SA, Warszawa;
- *Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015;
- Lorenc H., 2005: *Atlas klimatu Polski*, IMGW Warszawa 2005;
- Matuszkiewicz J. M., 2008: *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa;
- *Pakiet klimatyczno-energetyczny, grudzień 2008*,
- *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000*, PiG, 2004;
- *Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2022 r.*, GIOŚ 2023;
- Państwowy Instytut Geologiczny <https://www.pgi.gov.pl>;
- *Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016–2022*;
- *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2022*;
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego*;
- *Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*;
- *Stan środowiskowy wód podziemnych w Polsce*, Państwowa Służba Hydrologiczna, 2016;
- *Strategia rozwoju województwa Podlaskiego 2030*;
- *Strategiczny plan adaptacji sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*;
- *System Osłony Przeciwośmiskowej – SOPO*, PiG <http://geoportal.pgi.gov.pl>;

- WIOŚ Białystok <http://www.wios.bialystok.pl/>;
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Brańsk.*

Spis rycin

Ryc. 1. Lokalizacja miasta Brańsk	14
---	----

Spis tabel

Tab. 1. Ocena jakości wód powierzchniowych	20
Tab. 2. Cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP rzecznych.....	21
Tab. 3. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2022 – kryterium ochrony zdrowia.....	23
Tab. 4. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2022 – kryterium ochrony roślin.....	23

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że kierownikiem zespołu autorskiego przedmiotowej prognozy oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. f oraz art. 74a ust. 2 ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 t.j. ze zm.), jest osoba, która ukończyła, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie na kierunku związanym z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi i brała udział w przygotowaniu co najmniej 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Patrycja Kosyła